

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önközség, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Epi-
tómesterek Szövetsége hivatalos lap-
ja. Együtt a timisoarai „Az Ipa-
ros”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

Noua lege a industriei

Ce conține proiectul ministerului de Industrie.
Propunerile industriașilor

La congresul general al U. G. I. R.-ului, d. dr. I. Costinescu, ministrul industriei și comerțului a declarat că printre proiectele de legi ce vor fi depuse în Prilament încă în actuala sesiune va fi și noua lege industrială.

Proiectul întocmit de d-sa, a declarat ministrul industriei și comerțului, caută să corespundă situației existente și să înlocuiască legea azi în vigoare numai prin prelungirea acordată de guvern până la 1 Aprilie viitor, deoarece se știe, că actuala lege pentru protecția industriei naționale expirase.

CE CONȚINE NOUL PROIECT

În primul rând noul proiect precizează ce se înțelege prin întreprindere industrială. Ca o industrie să se bucure de avantajele ce se creează trebuie să aibă o forță motrice de cel puțin 10 H. P. și să întrebuințeze minimum 20 lucrători calificați. Mai trebuie să prelucereze cel puțin 70% materii prime, sau să exporteze 30% din produsele ce le fabrică.

În afara fabricelor cari îndeplinesc condițiile de mai sus se vor mai bucura de avantajii și cele cari pot produce materii prime sau fabricate ce înlocuiesc cele străine. Deasemenea cele cari fabrică motoare armament, locomotive, avioane, etc.

CLASIFICAREA INDUSTRIILOR

Spre deosebire de regimul actual, nu toate întreprinderile se vor bucura de avantajii identice. Chiar dacă se încadrează în condițiile legii, vor fi diferențiate după importanța lor.

Clasificările vor fi făcute de o comisiune specială, la fiecare început de an, și vor fi întărite printr-un jurnal al Consiliului de miniștri.

Avantajile vor fi acordate pe un termen de 15 ani.

AVANTAJII ACORDATE

În primul rând, toate mașinile unelte, accesorii de mașini, care nu se găsesc în țară vor fi scutite de taxe vamale. La instalarea unei industrie de mașini speciale, acestea vor putea fi importate cu consemnarea taxelor, urmând să se facă restituirea lor integrală în momentul re-exportării.

Fabricile care lucrează cu materie primă de origine agricolă sau un derivat al ei, sau din sol și subsolul țării în cazul când vor exporta produsele lor, au dreptul de a cere restituirea proporțională a taxelor vamale plătite pentru materiile prime ce intră în produsele exportate. Deasemenea se vor scădea și impozitele pe consumație pentru articolele exportate.

Prețul transportului pe C. F. R., S. M. R. și N. F. R. va fi redus la 50% pentru materiile și mașinile necesare construcției și funcționării fabricii.

Deasemenea se vor înființa taxe reduse de transport pentru mărfurile fabricate de industrie cărora li s-au acordat avantajii legii.

Clădirile necesare fabricilor vor fi scutite de orice taxe de construcție către județ sau comună. Industriile protejate vor plăti impozitul industrial direct, redus cu 50%.

AVANTAJII SUPLEMENTARE

Ministerul industriei și comerțului va avea dreptul, chiar dacă cel ce cere se încadrează în condițiile legii, să refuze o cerere de încurajare sau să acorde avantajii în plus, care pot merge — când este vorba de un produs nou — până la

Farcaș Andrei győzedelmes jegyzőkönyve
és annak kulisszatitkai.

Hogyan hamisították meg a cluji iparosnaggyűlés határozatait

Szabó Béni, brașovi ipartestületi elnök, országgyűlési képviselő leleplező nyilatkozata a cluji naggyűlés meghamisított jegyzőkönyvéről. — Megbízta Farcaș Andrei cluji ipartestületi elnökben és csak utban Brașov felé, a vonaton olvasták el a jegyzőkönyvet. — A brașovi ipartestület erőteljes akciót indított a jegyzőkönyvhamisítás leleplezése ügyében

Roman Valer alminisztert is értesítették a cluji botrány részleteiről

Lapunk múlt számában részletesen megírtuk, hogy a brașovi ipartestület egy átirata alapján a legnagyobb megdöbbenéssel szerzett tudomást az aradi ipartestület eljárásáról, hogy

a Roman Valer-féle ipartörvénytervezet ügyében a közelmúltban Clujon megtartott iparos naggyűlés határozatát meghamisították.

Köszönik, hogy a gyűlésen részt vett delegátu-

sok tulnyomó része, hiszen a hazai iparosság általános álláspontjához, a javaslat ellen foglalt állást. Számszerint 13 ipartestületi delegátus adta le szavazatát Roman Valer törvénytervezete ellen és mindössze három delegátus akadt a naggyűlésen, aki Roman Valer dr. törvénytervezete mellett foglalt állást.

Ezzel a nyilvánvaló ténnyel szemben a Farcaș Andrei cluji ipartestületi elnök utasítására

subvenționarea întreprinderii.

Bineînțeles că atât refuzul, cât și avantajile în plus trebuiesc să fie justificate și să figureze în jurnalul Consiliului de miniștri care lichidează cererea.

Toate industriile ce se vor bucura de avantajii legii, vor avea dreptul de preferință la lucrări publice.

Ministerul de industrie va avea dreptul — atunci când va constata că o fabrică nu respectă angajamentele luate — să retragă avantajii legii. Aceste dispoziții se vor lua mai ales atunci când nu se vor respecta dispozițiile privitoare la întrebuințarea personalului românesc în întreprinderi care trebuie să atingă cel puțin 90% din totalul întrebuințat de întreprindere.

Proiectul de lege se ocupă apoi de felul cum vor fi autorizate să funcționeze fabricile, de controlul carturilor — care nu vor putea lua ființă decât cu autorizația ministerului de industrie — și de felul cum se vor acorda furniturile publice.

În ce privește carturile, legea, se pare, că, vrea să le mărginească. Principiul dela care pleacă noua legiuitor nu e sindicalizarea industriilor, adică formarea carneturilor de raționalizarea și combaterea carturilor de speculație.

Despre mica industrie, unica industrie, care ar avea dreptul la o atențiune specială din partea legiuitorului, nu se pomenește nimic.

PROPUNERILE INDUSTRIAIȘILOR

Pe de altă parte, congresul discutând raportul asupra acestei chestiuni, a formulat următoarele propuneri:

Intensificarea industrializării țării a devenit în împrejurările de astăzi necesară nu numai pentru valorificarea bogățiilor de materii prime, cari abundă solul și subsolul țării, cât și a disponibilităților de brațe de muncă indigenă, dar mai ales pentru satisfacerea nevoilor apărării naționale și a exigențelor balanței comerciale și a plăților.

Problemele ce se pun în legătură cu o asemenea dezvoltare a industriei naționale, depășind

cu mult cadrul actualei legislații, reclamă în mod imperios elaborarea unei noi legi industriale, care trebuie să fie bazată pe următoarele principii:

1. Asigurarea unui regim de stabilitate propriu pentru dezvoltarea industriei ca factor indispensabil al economiei naționale.

2. Simplificarea tuturor formelor, cari azi prin multiplicitatea lor se traduc într-o adevărată sicană incompatibilă cu scopul ce trebuie urmărit.

3. Încetarea sistemului de a se legifera în materie industrială de către alte autorități decât ministerul de industrie și comerț, căci în altfel toată continuitatea și stabilitatea regimului industrial ar dispărea.

4. Înființarea unei comisii superioare industriale, ca organ superior tutelar al tuturor organelor ce au a se ocupa de interesele industriei, în a cărei compunere să se rezerve o participare cât mai largă reprezentanților Uniunii generale a industriașilor din România.

Comisia superioară industrială se va integra în compunerea viitorului Consiliu superior economic.

Toate autorizațiile industriale se vor da pe baza avizului Comisiei superioare industriale.

5. Stabilitatea de înlesniri cu privire la taxele vamale, taxele de transport pe c. f. r., etc.

6. Obligarea autorităților publice de a-și procura dela industria din țară, direct sau prin reprezentanții săi autorizați, excludându-se intermediarii, toate mărfurile de cari au nevoie. Darea de comenzi în străinătate să nu fie admisă, de cât în cazuri cu totul speciale definite prin lege și numai pentru mărfurile, cari nu pot fi furnizate de către industria indigenă. Pentru fiecare caz se va cere aprobarea delegației economice a guvernului, dată pe baza avizului Comisiei superioare industriale.

7. Soluționarea problemei acordurilor, recunoscându-se legitimitatea acelor înțelegeri industriale, cari pe căi licite își propun ameliorarea producției și a desfacerei produselor,

Részletes beszámoló az U. G. I. R. első országos kongresszusáról.

Az ipar a legtöbb közterhet viselő hazai gazdasági tényező, megérdemli tehát, hogy törődjenek vele

Az ipar terhének csökkentését, az ipar és mezőgazdaság érdekeinek megfelelő devizakeretet és szilárd iparpolitikai kormányzat megalkotását követelte az UGIR bucureştii országos kongresszusa.

Minden fontos nagyipari problémára kiterjeszkedő határozatot hozott a bucureştii gyáriparoskongresszus

Románia gazdasági életének kétségtelenül egyik legjelentősebb eseménye volt az utóbbi hónapokban az ország nagyiparosainak három napig tartó bucureştii kongresszusa. Jelentős egyrészt, mert a nagyiparosok érdekképviselőinek, az UGIR-nak megalakulása óta első ízben ültek össze az ország nagyiparosai országos kongresszusra, hogy tárgyalják a nagyipar égető problémáit, másrészt pedig a romániai ipar nemzetgazdasági fontossága adja meg ennek a kongresszusnak a nagy jelentőségét.

Köztudomású tény, hogy a romániai ipar anyira fejlődött, hogy a nemzetgazdaságban az agrártermelés jelentőségét meghaladó fontosságra ért. Elég, ha csak arra mutatunk rá, hogy az ipar az általa viselt közterhekkel közel 60 százalékkal járul hozzá az államháztartáshoz, az iparba investált tőke meghaladja az

50 milliárd lejt és az évi termelés értéke átlag 40 milliárd lejt tesz ki, az országot pedig ugyanilyen értékű importtól mentesíti.

Az UGIR bucureştii kongresszusának célja az volt, hogy az iparellenés demagógiával szemben, amely az utóbbi időben ismét lábra kapott, adatokkal mutasson rá az ipar nemzetgazdasági jelentőségére, egyúttal pedig a törvényhozási munka megkezdése előtt kifejtse az ipar kívánatait a napirenden levő problémákkal kapcsolatban.

A kongresszus jelentőségét úgy hivatalos, mint nagyipari körökben felismerték. A kormány miniszterei útján képviseltette magát, a nagyipar képviselői pedig az ország minden városából, ipari centrumából összegyűltek, hogy kifejtsek véleményeiket a napirenden lévő és az ipart közelről érdeklő kérdésekben.

Costinescu miniszter is feltétlenül szükségesnek tartja a nyersanyag importjának és az ipari gépbehozatal szabadságának visszaállítását

Teodorescu elnök megnyitó beszéde után dr. Costinescu kereskedelmi és iparügyi miniszter elsősorban az ardeali ipar kifejlesztésének szükségességét hangoztatta. Előbb-utóbb a petróleum — mondta Costinescu miniszter — nem lehet az ország legfőbb exportcikke. Eppen azért az ardeali és más bányavidékek gazdagságát kell kihasználni, hogy az foglalja el a petróleum helyét. Meg kell nyerni a külföldi tőke közreműködését ennek a gazdagságnak értékesítésében és megfelelő rentabilitást kell számára biztosítani. Costinescu miniszter szerint is feltétlenül szükséges a nyersanyag- és az ipari gépbehozatal teljes szabadságának visszaállítása. Az ipar fejlődését oly irányba kell terelnünk, hogy az biztosítsa az országban levő nyersanyagok felhasználását, sőt meg kell honosítani olyan nyersanyagok termelését is, amelyeket eddig az országban nem termeltünk, vagy pedig ezeket a nyersanyagokat az országban levő nyersanyagokkal kell helyettesítenünk.

Az új ipartörvényt a kereskedelmi és iparügyi miniszter a nagyiparosokkal közösen akarja megalkotni.

„Rendkívül súlyos hiba, hogy megszüntették a munkásbiztosító autonómiáját”...

Penescu-Kertsch mérnök, az UGIR alelnöke, a szociális törvényhozás kérdését tárgyaló jelentésében elsősorban a munkásbiztosítási törvénnyel foglalkozott. Rendkívül súlyos hibának tartja, hogy megszüntették a munkásbiztosítók autonómiáját. Tiltakozik a munkásbiztosítási törvény ama intézkedése ellen, hogy a munkaadó köteles fizetni az első hét napon a munkás fizetését. Ezt a kötelezettséget feltétlenül a munkásbiztosítóra kell hárítani, amelynek módjában áll ellenőrizni, hogy betegség idején a segélyt tényleg az arra jogosultak kapják meg. Meg kell szüntetni a 12 százalékos balesetbiztosítási járulékot, amely az összes fizetések után fizetendő, tekintet nélkül a fizetés nagyságára, jöllehet a kötelező biztosítási törvény csak a 6000 lejen aluli fizetésekre írja elő. Kéri ezenkívül a munkások szabadságidejének leállítását 5—15 napra az eddigi 7—30 napról.

A jelentés további részében Penescu-Kertsch

mérnök-alelnök a munkakamarák felállításáról szóló törvény módosítását kívánja.

A munkakamarák sok esetben olyan hatáskört kapnak, amelynek gyakorlása a vállalatok érdekeit sérti.

Kéri a munkabíráskodás reformját is.

Penescu-Kertsch alelnök jelentése után Roman Alexandrescu munkaügyi államtitkár és D. R. Ioanitu volt munkaügyi miniszter vettek védelmükbe a jelenlegi munkásbiztosítási törvényt és azt akarták igazolni, hogy a munkásbiztosítási autonómia megszüntetése és az 1.2 százalékos balesetbiztosítási járulék nem olyan nagy teher, mint azt a jelentés állítja. Ezzel szemben a felszólaló nagyiparosok

adatokkal mutatták ki, hogy ezek az állítások nem fedik a tényeket és a vállalatoktól beérkezett jelentések igazolják, hogy milyen nagy

terhet jelent az 1.2 százalékos balesetbiztosítási járulék.

TÁRGYILAGOS KRITIKÁK AZ IPARI TÖRVÉNYHOZÁS ÉS AZ ADOPROBLÉMA ÜGYÉBEN.

C. Budeanu mérnök az ipari törvényhozás kérdésében terjesztette be jelentését és felsorolta azokat a követelményeket, amelyeknek teljesítése feltétlenül szükséges az ipartörvény megalkotásánál.

A felszólalók ezután az ipari törvénnyel kapcsolatban az állami beavatkozás károsására mutatnak rá. D. Busila mérnök bejelentette, hogy a jelenlegi új ipartörvénytervezet egyáltalában nem elégíti ki az iparosok igényeit.

Az adóprobléma kérdésében I. Peptea, az UGIR cluji kerületének igazgatója terjesztette be jelentését, amely feltétlenül szükségesnek tartja az adótörvények és az adóbehajtások egyszerűsítését. A naponként kiadott rendeletek, a gyakori törvénymódosítások lehetetlenné teszik a tájékozódást, amellyel, hogy igen sok esetben a miniszeri utasításokat nyilvánosságra sem hozzák. A jelentés ezután az adóterheket sorolja fel.

HATÁROZATI JAVASLAT A KÜLKERESKEDELEM ÉS A DEVIZAKÉRDÉS ÜGYÉBEN.

A nagyiparosok országos kongresszusa a következő határozati javaslatot fogadta el, amelyet az illetékes tényezőkhez eljuttatnak:

A külkereskedelem és a devizakérdés szabályozásánál a következő elvek tartandók szem előtt:

1. Az exportot támogatni kell egyrészt a sok illeték és adó megszüntetése által, amelyek jelenleg az exportárakat sújtják, másrészt az exportot elősegítő kedvezmények nyújtása útján.

2. Szabadforgalomba kell hozni mindazt a devizamennyiséget, amely meghaladja az állam és az ellenőrzött import szükségletét.

3. Csökkenteni kell a késztermékek importját a nemzeti ipar támogatása útján. E cél elérése érdekében ki kell vonni a kontingentálás alól a nyersanyagokat, félgyártmányokat és gépalkatrészeket.

4. Az érdekelt külföldi államok kormányaival közösen tervet kell készíteni, hogy a régi kereskedelmi adósságok több év folyamán valutapremium nélkül fizethetők legyenek.

Az ilyen egyezmények megkötéséig hatályon kívül kell helyezni a Jegybank és a kereskedelmi és iparügyi minisztérium minden olyan intézkedését a nyersanyagimportor vállalatokkal szemben, amely kötelezővé teszi a régi adósságok után is a 44 százalékos prémium fizetését.

5. Módot kell találni arra, hogy a különböző illetékek és prémiumok kérdése rendezést nyerjen és a Banca Nationala kifizesse az exportoroknak meg 1934 decemberéből járó összegeket.

MILYEN ELVEK ALAPJÁN KELL ELKÉSZÍTENI AZ ÚJ IPARTÖRVÉNYT.

Az ipartörvényt a következő elvek szem előtt tartásával kell elkészíteni:

1. Stabíl rezsimet kell biztosítani, amely alkalmas arra, hogy az ipar, a nemzetgazdaság eme nélkülözhetetlen tényezőjét fejlessze.

2. Egyszerűsíteni kell az összes formaszabályokat, amelyek ma bonyolulttá teszik a sikanerózást.

3. Meg kell szüntetni azt a rendszert, hogy ipari kérdésekben más szervek is alkossanak törvényt, mint a kereskedelmi és iparügyi minisztérium, mert ellenkező esetben az ipari rezsim stabilitása és folytonossága megszűnik.

4. Legfőbb ipari bizottságot kell felállítani, amely ellenőrzőszerv mindazon hatóságok felett, amelyek ipari kérdésekkel foglalkoznak.

5. Vámkedvezményeket, szállítási kedvezményeket stb. kell biztosítani az ipar részére.

6. Kötelezni kell a hatóságokat, hogy a belföldi ipartól szerezzék be, közvetlenül vagy meghatalmazott képviselőik útján, szükségletüket. A külföldi megrendeléseket csak speciális és a törvényben meghatározott esetekben engedjék meg és csak olyan árukra, amelyeket a belföldi ipar nem tud szállítani.

7. Meg kell oldani az ipari egyezmények kérdését és el kell ismerni azokat az ipari egyezme-

nyeket, amelyek megengedett uton a termelés és az árusztás megjavítását tűzik ki célul.

A SZOCIÁLIS TÖRVÉNYHOZAS

A határozati javaslat a szociális törvényhozást illetően a következőket kívánja:

1. Biztosítani kell a munkásbiztosítók autonómiáját és a munkaadók és munkások képviselőit megfelelő hatáskörrel kell felruházni.

2. A szociális törvényekből törölni kell vagy módosítani kell azokat az intézkedéseket, amelyek jogtalan terheket rónak a munkaadókra (a betegség első hét napjára járó fizetés, az 1.2 százalékos balesetbiztosítási járuléka, a munkaadó anyagi felelőssége a balesetek esetére).

3. A Munkakamarák ellenőrzési jogát korlátozni kell a kisiparos és kézműves munkaadókra, akik a Munkakamarák tagjai.

4. A munkabíróságokat más intézményekkel kell helyettesíteni, mert azok jelenleg nem felelnek meg a célnak.

5. A szakmai képzésről szóló törvénytervezetet módosítani kell oly értelemben, hogy ez a tervezet kizárólag csak a kézművesek képzésének kérdéseivel foglalkozzon.

A HAZAI GYÁRIPAR ADÓKIVÁNSÁGAI

Hogy a nemzeti ipar, amelynek jelentőségét mindenki elismeri, fejlődése biztosítható legyen, feltétlenül szükséges, hogy az adótörvényhozásnál a következő elveket tartsák szem előtt:

1. Az ipari termelést ne sújtassák újabb adó- és illetékterhekkel sem az állam, sem a helyi hatóságok.

2. Az adókat és illetékeket, amelyek jelenleg az ipart sújtják, vegyék revízió alá és az adóterheket arányosan osszák meg az összes adózó kategóriák között.

3. Az adó kivetéssel és behajtásával megbízott adóügyi szerveket felelőssé kell tenni a törvényellenességeikért, akkor is, ha a törvényellenességeket az adózók kárára követik el.

4. Az adóügyi döntéseket összehangban kell hozni, hogy így biztos alapon történjenek az adótörvény alkalmazása.

5. Pontos értelmezést kell adni a adótörvényeknek, hogy, így adminisztratív uton az adóterhek, a törvény erőszakolt magyarázatával, ne legyenek növelhetők.

6. Az ipart érdeklő adótörvények revízióját az Ugírral közösen kell végrehajtani.

Az adótörvények revíziója szempontjából feltétlenül szükségesek a következő intézkedések:

7. Az adótörvény 153. cikkét helyezték hatályon kívül és az összes, hasonló intézkedéseket, hogy biztosítható legyen a belföldi iparnak adott állami megrendelések kifizetése.

8. Hogy az összes kategóriájú energiatermelő üzemek előmozdíthatassák a nemzeti ipar fejlődését, ezeknek az üzemeknek terhet a lehetőség szerint csökkenteni kell.

A közigazgatási törvény tervezetéből, amelyet a parlament jelenleg tárgyal, törölni kell a következőket:

a) Ki kell venni a törvénytervezetből a 187. cikket, amely rendkívüli adót állapít meg az ipar vállalatok részére termelt energiára.

b) Törölni kell a 231. cikk első és második bekezdését, amely a városok javára újabb regal-jogokat biztosít.

c) Törölni kell a következő intézkedéseket: 1. A 192. cikk d) bekezdését, amely törvényesíteni akarja az egyes községek által törvénytelenül megállapított adókat, amelyeket a semmitörvény már hatályon kívül helyezett.

2. A 231. cikk harmadik bekezdését, amely az alkotmánytörvényben biztosított jog mellőzésével privilégiumot ad a községeknek, hogy kártérítés vagy bér nélkül víz-, gáz- és villanyvezetékeket szereljenek fel magántulajdonon.

„ISMERJÉK EL AZ UGÍR-t!”

Az Ugírt, amely eddigi tevékenysége által bizonyította, hogy az állami hatóságok értékes és illetékes segítője, minden olyan törvény és rendelet megalkotásánál meg kell hallgatni, amely az ország iparát érdekli. Az ipart érdeklő kérdésekben kiküldött bizottságokban mindig helyet kell biztosítani az Ugír képviselőnek.

TERMÉSZETRAJZ.

—Miben különbözik a kenguru az embertől?

— A kenguru úres országgal is tud ugrálni.

Megegyezést kötött a CFR a postatakarék-pénztárral az utánvételes vasuti áruszállítmányok kifizetése ügyében

A CFR vezérigazgatósága nemrégiben megegyezést kötött a postatakarék-pénztárral, amelynek értelmében az utóbbi jövőben vállalni fogja az áruszállítmányok utánvételeinek kifizetését a feladók részére. Az egyezmény csak a belföldi vasuti forgalomra vonatkozik és kivételt képeznek alóla a magánvasutakon és hajókon történő szállítások.

Az ilyen utánvételes küldeményeknél a feladó: a szokásos szállítási dokumentumokon kívül egy utánvételi szelvényt is tartoznak kiállítani, egyben a fuvarleveleken fel kell tüntetni az utánvétel összegét. Az egyezmény értelmében erre nézve új formulárakat készítettek.

Ha az ilyen szállítmányoknál utólagos rendelkezés adódna elő, a feladó mindenkor úgy jár el, mint eddig. A többi formások mellett azonban minden utólagos rendelkezés megadásakor új utánvételi szelvényt kell kiállítani. A szelvényen javítani nem szabad.

Az új egyezmény március 1-én lép életbe. Az utánvétel beiktatásáért és a feladónak történő kifizetésért a postatakarék-pénztár jutalékot számít fel, amit az előzetes megegyezés értelmében a feladó vagy címzett visel. Ezt az összeget a fuvarlevélen is feltüntetik.

Új törvény készül a munkakamarákról

Még el sem ülték a Roman Valer törvénytervezete elleni általános tiltakozás hullámai, máris egy újabb törvénytervezet híre nyugtalanítja az érdekelteket.

Ezúttal a munkakamarák megszervezéséről szól a javaslat, amely ugyancsak zárt ajtók mögött készült, az érdekképviselők és szakemberek teljes meglőzésével.

Nem a két évvel ezelőtti megszavazott és közben kétszer már módosított munkakamarai törvény megváltoztatásáról van szó, hanem

teljesen új törvény készül.

Hír szerint az új törvény nagy vonásokban megtartja a jelenlegi rendelkezéseket, de

vannak új szakaszai is, amelyek bizonyos elemek politikai és szakmai érdekeit részletlik hatályosabb támogatásban.

Igy például kimondja a tervezet, hogy a munkakamarák jogügyi osztályának vezetője állami ügyvédnek számít, a többi ügyvéd pedig ötéves szerződést kap, amelynek érvényessége meg is hosszabbítható.

szabítható. A jelenlegi tisztviselők megtartják állandóságukat.

Szakvélemények szerint ezekkel a rendelkezésekkel a javaslat készítői azt a célt követik, hogy biztosítsák azoknak a politikai bizalmi embereknek a pozícióját, akiket a mostani időközi választások alatt neveztek ki a munkakamarákhoz.

A javaslat előírja a munkakamarák szövetségének felállítását. A szövetség fenntartásáról a kamarák gondoskodnak, bevételeik 10 százalékával.

Általános vélemény szerint az új javaslat azt bizonyítja, hogy a kormány végleg lemondott a szakkamarák egységesítéséről, viszont éppen erre való hivatkozással halogatják két év óta a választásokat azoknál a szakkamaráknál. Az új javaslat szerint az időközi bizottságok „szolidaritás felelősség” mellett kötelesek lesznek a törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül kiírni a választásokat. Alapjában véve tehát az új javaslat csak újabb elodázása a választásoknak, mert meghosszabbítja a politikai hivatkozott időközi bizottságok életét.

Újabb devizareform a látóhatáron

A jelenlegi devizareform módosítására rövidesen sor kerül. A reform első sorban a jelenlegi export- és importprémiumok megváltoztatását célozza. A Banca Nationala az exportprémiumok módosításával kapcsolatban már elkészítette javaslatát, amelyeket a kormány gazdasági bizottsága Antonescu pénzügyminiszter hazatérése után fog tárgyalni.

A Banca Nationala javaslata szerint, az erős szabaddevizák prémiumát 50—60 százalékra emelnék fel.

hogy ezáltal a jegybank szabaddevizakészletét növelhető legyen. Ezzel szemben a kliringszámlákban exportált tételekből befolyó devizák után az exportprémiumot 20 százalékra csökkentenék. A márka, a schilling, a pengő és a drachma továbbra is szabadforgalomban marad és így ezek után a Jegybank prémiumot nem fizet. Tekintve, hogy a többi exporttétel nagyjából kliringszámlákban nyer lebonyolítást, a szabad erősdevizák vajutaprémiumának emelése mellett is lehetővé válna a 38 százalékos importprémium csökkentése 30 százalékra, mert a 12 százalékos importilleték továbbra is életben maradna.

A jegybank vezetősége továbbra is kompenzációs rendszer teljes eltörlése mellett foglalt állást. Bucurestii jelentés szerint, a kormány hajlamos részben eleget tenni a jegybank kívánásának és a kormány gazdasági bizottságának legutóbb tartott ülésén olyan elvi határozatot hoztak, hogy az A. és B. listán nem szereplő árukra kompenzációs engedélyt csak állami hatóságoknak fognak kiadni.

TOT LA MEDIC.

Dă-mi te rog doctor o rețetă ca să trăiesc o sută de ani.

— Fumați? Intrebă doctorul.

— Nu.

— Beți vin, bere, lichioruri?

— Sunt antialcoolic.

— Mâncați mult?

— Sunt cumpătat la mâncare.

— Excesiv sexual faceti?

— Nu. Sunt abstinent.

— Bine omule fumați nu, beți nu, femei nu, atunci de ce dăruți să trăiești 100 de ani?

A kereskedelem csak az újsághirdetések révén várhat fellendülést.

A budapesti kereskedők egyesülete Dán Leó elnöklétével ülést tartott. Neustadt Miklós kereskedő ismertette az újsághirdetéseknél vevő szállító, óriási eredményeket produkáló hatását és rámutatott arra, hogy az eddigi olyan kollektív hirdetések, amelyek csak a cégneveket sorolták fel, de az árakat, az árú képeit nem elevezték meg, nem is hozhattak nagyobb eredményt, mint amit hoztak és ezért indítványozta, hogy külön bizottságot alakítsanak a kereskedelmi egyesület a probléma kivizsgálására és eredményes újsághirdetési kampányokban részt venni akaró cégek megszervezésére. Végül Balkányi Kálmán az érdekképviselők együttes munkájának néhány eredményes lépéséről számolt be.

PECH.

— Hogy mulattál Tihanyban?

— Sehogy.

— Miért sehogy?

— Sokan voltak.

— Na és?

— A visszhang mindig mással beszél.

Rückblick in die Bautätigkeit der Stadt Timisoara im Jahre 1935

Die Bautätigkeit zeigt unbestreitbar eine Konjunktur in der letzten Zeit, dennoch ist unser wichtiges Gewerbe durch unzählige Gefahren bedroht.

Welche sind die Probleme die dringende Erledigung benötigen

Von ANDREAS MARTIN
Baumeister und Direktor der „Timis“ Bank A. G.

In den unten angeführten will ich über die Baubranche der Stadt Timisoara einen kurzen Bericht geben um die Lage unseres Gewerbes zu schildern.

Wenn wir die Statistik der Bautätigkeit näher betrachten, sehen wir, dass das vergangene Jahr das frekventeste war seit 1920. Es sind zusammen 764 Wohnungen gebaut worden, mit einem Gesamtaufwand von ca. 200.000.000 Lei, eine — führ unsere Verhältnisse enorm erscheinende Summe. Das Bild ändert sich aber wesentlich, wenn wir diese Summen verteilen zu suchen, nach Abstufungen der einzelnen Professionen v. davon auch noch ca. 30.000.000 Lei in Abzug bringen, als solche Summe, welche nicht in berufsmässiger Weise, durch ihr Gewerbe legal ausübende Meister, sondern durch sogenannte „Pfuscher oder Schwarzarbeiter“ ausgeführt wurden.

Auf diese Weise bleibt dann noch der Betrag von Lei 170.000.000 welcher auf die einzelnen Professionen zu verteilt ist, nach einem aus der Praxis entnommenen Schlüssel und kann ungefähr folgendes Bild rekonstruiert werden, wobei die Daten selbstredend nur sehr annähernde Richtigkeit besitzen.

Baumeister	54.000.000
Maurermeister	36.000.000
Zimmermeister	8.000.000
Spenglermeister	7.000.000
Tischlermeister	16.000.000
Schlossermeister	5.000.000
Glasermeister	3.000.000
Anstreicher-Maler	9.000.000
Parkettenleger	8.000.000
Ofen, Sparherde	6.000.000
Rollo	4.000.000
Elektrische Inst	3.000.000
Wasserleitung u. Kanalisierung	11.000.000

Zusammen Lei 170.000.000

Selbstverständlich beziehen diese Summen sich nur auf Neubauten, Adaptierungsarbeiten und dergleichen und steigen diese Ziffern hauptsächlich bei den Professionisten wesentlich, durch Reparaturarbeiten.

Aus diesem Bilde sehen wir nochmals horrende Summen vor uns schweben, ohne dass wir damit etwas anzufangen wüsten. Wir sehen bloß, dass die einzelne Staende einen grossen Umsatz gemacht haben. Um zu einem Resultat zu kommen, müssen wir dies Bild damit ergänzen, was hat sich bei diesen Summen partizipiert und dann sehen wir folgendes:

Es sind, bei der Gewerbekorporationen, zur Durchführung der obigen Arbeiten folgende Gewerbetreibende, welche auf legaler Basis arbeiten — in Evidenz geführt:

Bau- und Maurermeister	107
Zimmermeister	30
Spenglermeister	51
Tischlermeister	161
Schlossermeister	83
Glasermeister	18
Anstreicher-Malermeister	84
Ofensetzer	14
Parkett u. Rollo gehört zu den Tischler	
Elektriker	89
Sanitaere Monteure	9

Gewerbetreibende zusammen 435

Nach Erfahrung können diese aber nicht alle in Betracht kommen als ernste Anteilnehmer bei den ausgeführten Neubauten, nachdem ein Grossteil dieser sich mehr-weniger mit Reparatur

und solchen Arbeiten befasst, welche bei Beurteilung der Sachlage die Frage nicht Recht tangiert. Nach eingeholten erfahrungsmaessigen Daten können folgende Ziffern in Betracht kommen:

Baumeister	16
Maurermeister	35
Zimmermeister	15
Spenglermeister	10
Tischlermeister	85
Schlossermeister	20
Glasermeister	10
Anstreicher-Malermeister	50
Sparherde-Ofensetzer	10
Elektriker	15
Sanitaere Monteure	15

Zusammen 231

Meister, welche als ernste Anteilnehmer bei Verteilung der Summe von 170.000.000 Lei in Frage kommen. Allerdings sehen wir jetzt schon etwas mehr, es ist festzustellen, wie die einzelne Professionen an dieser grossen Summe durchschnittlich partizipiert sind und welche wirtschaftliche Bedeutung den einzelnen Professionenstaenden im allgemeinen zufaellt.

Nun sehen wir die Resultate:
Es entfaellt auf:

16 Baumeister	54 Millionen Lei Umsatz, daher auf einen durchschnittlich	3.380.000
35 Maurermeister	36 Millionen, je	1.020.000
16 Zimmermeister	8 Millionen	535.000
10 Spenglermeister	7 Millionen	700.000
85 Tischlermeister	28 Millionen (inkl. Rollo u. Parkett)	800.000
20 Schlossermeister	5 Millionen	250.000
10 Glasermeister	3 Millionen	300.000
50 Anstreicher-Maler	9 Millionen	180.000
10 Sparherde-Ofensetzer	6 Millionen (ein Teil entfaellt auf Zentralheizung)	600.000
15 Elektriker	3 Millionen	200.000
15 Sanitaere Mont.	11 Millionen	735.000

Das Bild faengt an interessant zu werden, ist allerdings vielleicht eher mit einem statistischen, wie mit einem praktischen Werte zu messen. Wir wollen aber aus dem ganzen praktische Werte erklaegen weil mit rein statistischen Werten ist es uns wenig geholfen.

Was sieht man allerdings aus den obigen Daten?

Dass der Durchschnitt-Umsatz der Professionisten (ausser der Bau- und Maurermeister) ein ziemlich geringer ist, dass wenn ein 10—15%iger Verdienst zugrundegelegt wird, kaum über den Lebensstandard des einzelnen etwas zu erübrigen ist. Es ergibt sich dass da ein maximaler 10%-iger Verdienst zugrundegelegt — sich ein durchschnittlicher Verdienstüberschuss von 50—250.000 Lei erzielen liesse. Leider faellt von diesen naturgemäss, ein ziemlicher Prozentsatz weg für die im Laufe eines Wirtschaftsjahres zugrunde gegangenes u. abhanden gekommenes Inventargegenstaende, d. h. Gerüstholz, Werkzeuge, Maschinen etc. Es ist daher die Bilanz ganz objektiv gesehen, schon nicht sehr rosig, praktisch aber ist bei der heutigen Konkurrenz von einem 10%-igen Verdienst ja gar nicht zu reden, daher ergibt sich die Tatsache — über die heute sich alle so sehr staunen — dass trotz der grossen Bautätigkeit sich eigentlich niemand etwas erwirtschaftet, ja sogar alte gut konservierte Vermögen langsam abgebröckelt werden müssen um Betriebe aufrecht zu erhalten.

Das vergangene Jahr hat ausser diesem Erscheinungen, noch eine unliebsame Spezialität geliefert: das ständige Steigen solcher Materialien, die beim Beginn des Baues nicht einzudecken

sind und die steigende Tendenz der Löhne.

Leider scheint dieses Jahr sich mit denselben Symptomen vorzustellen und eben deshalb ist es gut bei den Kalkulationen dies in Betracht zu ziehen und einen gewissen Prozentsatz zum Ausgleich einrechnen.

Das waere der Rückblick auf das vergangene Jahr, welches nochmals eine Enttäuschung gebracht und uns lehrte wo wir einzugreifen und Vorsicht zu walten haben.

Nach diesem Rückblick wollen wir Umachau halten was eigentlich für die Zukunft, d. h. im laufenden Jahr zu machen ist, dass wenigstens das optimistisch vorausgesetzte Resultat erzielt werde.

Was sieht man aus den verschiedenen statistischen und tabellarischen Erleuterungen:

Vor allem, dass ca. 15% der Gesamtarbeiten durch Pfuscher ausgeführt werden. Diesem Übel ganz abzuheilen wird auch kaum möglich sein, aber die Faelle zu verringern, dass muss gehen. Es wurden allerdings auf diesem Gebiete auch schon Fortschritte gemacht, d. h. die Zahl der Schwarzarbeiter wurden im Laufe von einiger Jahren vermindert, aber eine radikale Lösung ist noch nicht gefunden worden. Die bestehenden Gesetze sind auch nicht genügend streng, aber die respektiven Behörden sind bei Anwendung der zur Verfügung stehenden Gesetzen auch zu mild, es werden keine abschreckende Beispiele statuiert und damit den Decker (Unterschreiber) und Schwarzarbeiter das Handwerk zu legen.

Denn wenn daher der Kampf aufgegeben wird, werden die Faelle — wo durch Pfuscher gebaut wird — sich von Tag zu Tag vermehren u. die Berufmeister werden da stehen ohne Arbeit, oder — was noch gefährlicher ist — sie werden einen noch schärferen Kampf aufnehmen und durch noch schärferen Konkurrenz ihre Lage unhaltbar machen.

Was ist zu tun um das Pfuschertum auf das minimale zu reduzieren:

Den Behörden die Faelle welche bekannt sind sofort mitteilen und sofortige Abhilfe und energische Einschreitung verlangen. Sobald bei dem Staedischen Ingenieramt durch Decker unterschriebene Pläne eingereicht werden, dies sofort der Baupolizei zur Kenntnis bringen, diese kontrollieren ob sie auch die nötige Verurteilungen getroffen hat, wenn nicht, dann bei den kompetenten Stellen sofort Meldung erstatten.

Ausserdem müsste das Publikum aufgeklärt werden, durch anführen und bekanntgeben von charakteristischen Faellen, in den Tageszeitungen, durch auskuerende Artikel in welche das Publikum auf plumpe Reinfälle aufmerksam gemacht wird und darauf, dass diese Bauten nicht nur nicht billiger, sondern immer teurer sind, wie die durch Berufmeister ausgeführte, die Gründe wieso das möglich ist aufzählen — billigeres Material Einkauf, kein Verschwenden der Materialien, bessere Aufsicht der Arbeit usw. — dass die durch Berufmeister ausgeführte Arbeiten quantativ besser, schöner ausfallen, da der Berufmeister auf moralischer Grundlage steht, Verantwortungsgemüht hat und Interesse daran, dass die Arbeit gut ausfallen soll.

Dass der Bauherr beim Pfuscher überhaupt keine Garantien findet, was der Berufmeister gerne übernimmt und auch leistet.

Weiter sieht man aus den Tabellen, dass für jeden Berufmeister genug Arbeit vorhanden war, dass es nicht nötig war zu hamstern.

Dem Übel abzuheilen ist allerdings schwer, dies kann man nicht gesetzlich oder durch Propagandaarbeit aus der Welt schaffen. Da ist etwas zu tun und zwar:

Sind erstens die bisherigen Kalkulationen grundsätzlich zu revidieren, ich meine nicht damit, dass die Analisisierung der einzelnen Positionen abzuändern seien. Das ist eine interne Frage eines jeden. Was zu revidieren ist, ist eine Rubrik „Soziale Abgaben“. Es liegt uns noch nicht genügend das zu fassen, was diese Soziale Abgaben und deren Administration für Summen verschlingen.

Selbstverständlich sind auch Steuer und sonstige Regien nicht zu vernachlässigen u. individuell bei den Kalkulationen in Betracht zu ziehen. Keinesfalls lassen wir uns aber in der falschen Auffassung wiegen, wir haetten keine Regien.

Ein weiterer Schritt waere, was nochmals den Architekten zur Aufgabe fallen würde, das über-

handgreifen von ganz unmoralischen Bedingungen inden Schlussbriefen, wie solche „Schlüssel-fertig, mit inbegriffen aller auch solchen Arbeiten, welche ewtl. aus den Plan oder Kostenüberschlag versehentlich ausgeblieben sind, oder solche welche von seiten des staedtischen Ingenieur-amtes gefordert werden“, usw. auszuschalten.

Ich betrachte das auch als unmoralisch und bequem, die Arbeiten zu pauschalieren.

Eine noch sehr wichtige Frage darf auch nicht ausseracht gelassen werden, und die ist Schutz des Unternehmers resp. Meisters dem Bauherrn gegenüber.

Die letzte aber wichtigste Frage ist aber, die Erziehung und Purifizierung unter uns selbst und das Erkennen der Notwendigkeit des kollegialen Zusammenschliessens, das gegenseitige sich achten lernen und lieben.

Ohne diese sind wir verloren. Durch das neue Architektengesetz sind die Baumeister so und so eine aussterbende Gesellschaftsschicht und dass dieser Prozess beschleunigt sei ist es nur noch nötig, dass wir auch weiterhin uns zahnfleischend gegenüber stehen und die in Unglück geratenen — statt zu unterstützen — wo es nur möglich ist, ihnen noch einen letzten Fusttritt zu verabreichen. Das neu zu schaffende Gewerbesgesetz bedroht unsere Existenz noch weiter zu erschweren und es werden dort Versuche gemacht nicht nur uns, sondern den ganzen Gewerbestand zu verproletarisieren und zu vernichten. Hoffentlich wird dieses Projekt in die Schublade versenkt, und wir auf die ganze Sache wie auf einen schlechten Traum zurückdenken können. Trotzdem ist es nötig auch diese Frage staendig in Evidenz zu halten und nicht locker lassen. Wir müssen daher die Wichtigkeit des Zusammenarbeitens in der letzten Minute erkennen, unsere gegenseitige Gefühle auf freundschaftliche Weise einstellen, uns gegenseitig nicht bis aufs Messer bekämpfen, sondern achten, lieben lernen und das Leitwort „leben und lieben lassen“ walten lassen. Schliesse meine Worte mit einem Aufruf an alle Kollegen und zu der Branche gehörenden Meister in eigener Interesse mit Ideen, in schrift und wort dazu beitragen der „Renaissance“ des Baugewerbes tatkräftig die Wege zu bahnen, sonst sind wir an unserm Loos des Untergehens selbst schuld und haben dies Loos auch verdient.

„Nekünk is szükségünk volna százféle rendelkezésre“ . . .

Az Universul írja:

Ha előfordult a múltban csálás, panama, botrányos üzlet, mindig voltak erkölcsi szempontból kifogástalan nagyságok, akik kellő időben közbeleptek és helyre állították a mérleget. Ha nem így volt, akkor a család, társadalom és állam eltűntek. A földolog az, hogy a megtorlás ne készen. Franciaország kitűnő példát szolgáltat most erre. — A Stavisky és Oustric-ügy módján több botrányos üzletről rántották le a leplet. Még 1932-ben történt, hogy Henri Róbert — a párisi ügyvédi kamara vezető tagja — rámutatott azokra a ténykedésekre, amelyek nem egyeztethetők össze az ügyvédi erkölccsel. Ezért történt aztán, hogy néhány tiltó rendelkezést iktattak 1934-ben törvénybe. — Egyszerű, rendes bíró ítélte a Stavisky-ügyben s intézkedés történt a tárgyalások nyilvánosságának emelésére. Ugyanekkor azonban arra vonatkozóan is történt intézkedés, hogy a közönség ne befolyásolhassa az esküdteket. Nekünk is szükségünk volna százféle rendelkezésre.

LEHETETLEN KIVÁNSÁG.

Kohn beállt a sadchenhez és azt mondja neki:

— Szeretnék megőszülni, de csak olyan nő veszek el, aki feltétlenül házias, tud főzni, varrni, stoppolni, mosni . . .

— Kohn ur, — szakítja félbe a sadchen — maga összetéveszt engem a cselédelhelyezővel.

Csak ötvenezer lejes értékű érvényes a szövetkezeteknek a végrehajtásoknál nyújtott bélyeg- és adókedvezmény!

A szövetkezeti törvény 163-ik szakasza a járásbírói hatáskör értékeig a végrehajtásokat mentesíti a bélyeg- és adókötelezettségek alól. Ebből az következik, hogy a bírói hatóságra való tekintet nélkül, bárhova is nyújtana be a szövetkezet végrehajtási kérelmet, — tehát akár a törvényszékhez, akár a járásbíróshoz, — a bélyegmentességet csakis a törvényben meghatározott érték erejéig, tehát ötvenezer lejig engedélyezik.

Mit mutat a hazai drágasági index?

Köztudomásu, hogy a drágasági index-számok szerepe a stabilizációval együtt elvesztette minden jelentőségét, illetőleg elvesztette volna, ha a valuta arfolyam-hullámzása újból elő nem vetette volna közgazdászokkal és statisztikusokkal az árhullámzásoknak ezt a megbízható és tanulságos homérójét. Sajnos Arceal számára ilyen ar-statisztika sehol nem készül, a bucarestii árak pedig sok cikkben nem azonosak az ardeali árakkal. De minthogy a piac egyre jobban a bucarestii árak után igazodik, különösen amióta a behozatali nehézségek következtében az itteni kereskedőknek egyre nehezebb közvetlenül árut beszerezni külföldi forrásokból, a Bucurestire nézve érvényes index-számok többekévé irányadóknak fogadhatók el a mi szűkebb hazánkra is.

Az árak januári alakulása egészen szélsőséges képet mutat. Van élelmiszer ami a fővárosban olcsóbb lett — tojás, zsir, hal és zöldség-félék — anélkül, hogy bárki meg tudná állapítani: mi az olcsóbbodás oka? Aligha lehet más, mint a tavaszi időjárás, amely az egyik foglalkozási ágban nyomja az árakat, a másikban emeli.

A kereskedelem általában nehéz időket él részint a külföldi áruforgalom sok baja miatt, részint a szokatlan időjárás következtében.

A külkereskedelmi forgalomban az ár-médiák emelése drágítja az árukat, a naponta kipattanó panamak viszont fékezik a forgalmat, mert mindenki fél, óvatos, az ellenőrzés rendkívül szigorú s ha minden a hivatalos utformáltságainak szigorú betartásával megy, az természetesen késedelmeket és nehézségeket okoz.

Legkétségtelenebb a szezon-cikkkel

A román elem támogatása jegyében újjászervezik a kereskedelmi szakoktatást

A közoktatásügyi minisztérium kiküldött bizottsága elkészítette a kereskedelmi szakoktatás újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat új alapokra fekteti az oktatást, biztosítja a jól felkészült kereskedői osztály kiképzését és a román elem érvényesülését különösen a csatolt területeken. A szakoktatás nem annyira elméleti, mint inkább gyakorlati jellegű lesz.

Az érdemes tanulókat konkrét segítségben fogják részesíteni, hogy önállóithassák magukat. Pénzügyi támogatáson kívül mindenféle előnyöket fognak számukra nyújtani, az első években, míg vállalataikat megszilárdíthatják. Ezek az előnyök az adókedvezmény, az árlejtésekben való részvétel, a hitelnyújtás stb. körül fognak mozogni.

foglalkozó kereskedők helyzete. Sár- és hó-cipők emeletes raktárakban állanak, a kötött-árak, amelyekkel a téli szezon küszöbén bőven ellátták magukat az üzletek, eladatlanul állanak. A kereskedő sok nehézség árán ellátta magát, e nagyjából külföldön gyártott cikkekkel,

de vevő nincs és nem is lesz, amíg a tél komolyan be nem áll.

De ha már itt volna is a hideg, a szezon felén tulvagyunk, ki van zárva, hogy a dus raktárak az idén kiürülhessenek.

Más cikkekben viszont éppen a behozatali nehézségek következtében erős hiányt szenved a kereskedelem. Az ország külkereskedelmi mérlege a múlt évben állítólag hat milliárd aktívummal zárult. Ha ez igaz — a statisztika végleges számai még nem készültek el — akkor csakugyan nehéz megérteni, hogy miért kell az árak fokozatos és folytonos emelkedését végignézni árak hiánya miatt? Az árak pedig emelkednek. A ruhaneműek index-száma a decemberi 37.77-ről felment 38.32-re a gyapot és a textil-fonalak árának emelkedése következtében. A házberek állandó süllyedést mutatnak — legalább is Bucurestiben, ahol az építkezési láz még mindig tart.

A háztartási szükségletek ár-indexe a januári hónap alatt 34.46-ról így felment

34.60-ra

jelezvén, hogy a múlt hónapban a béke-árak 34 és félszeresén álltak. Az emelkedés decemberről — januárra talán nem nagy, de ha azt vesszük figyelembe, hogy a múlt év ugyanezen hónapjában még csak a béke-árak 29.99-nél tartottunk, mégis a megélhetés 25 százalékos drágulását állapíthatjuk meg.

Feltalálták a füstnélküli szénét.

Angliában „coalte” néven a szénnek egy modern változatát hozták most forgalomba, amelynek elégszenél semmiféle füst nem keletkezik s így a kályha és a kőműves tisztítása is feleslegessé válik. Ez a „coalite” nem más, mint bizonyos eljárásokkal mosott szén, amelyből a hamut és egyéb tisztalanságokat kivonták. Sokkal könnyebb az antracitnál és a nálunk ismeretes szénfajtáknál és jóval nagyobb meleget ad mindennél. A szénből kivont anyagokból, amelyek különben kárba mentek volna, olajat készítenek s ezt repülőgépek hajtására használják. Az angol hadirepülőpark egész sereg gépét ilyen üzemanyag hajtja.

KÜLÖNÖS ISMERTETŐ JEL.

Pipike elvesztette a papáját az uccán. Sirva szólít meg minden szembe jövőt:

— Nem tetszett látni egy bácsit egy kislány nélkül erre járni?

ELADÓ:

Gyáripari esztergapadok, ráfhajtógép, kazánpróbaszivattyú, csiszológép, kisebb teljes vasöntődeberendezés, szijjkalapács ütővel, automatikus fűrészelők és egyéb géplakatos szerszámok

szabad kézből eladó.
Megtekinthető minden köznap délután 4-5 óra között Calea Radnei 35 sz. alatt.

Jogesetek a kisipar köréből

Perelhető-e készfizető kezés a munkabíróság előtt?

Érdekes bírói megállapítások egy bonyodalmas munkaszerződési perben.

A timisoarai munkabíróság 287/1934 számú elvi határozata

Az alábbi jogesetben szereplő munkaadó azon a címen, hogy 40.775 lejjel nem számolt el, pert indított utazója ellen. Természetesen az utazót egyben el is bocsátotta és az említett alapon a pert a büntető hatóságoknál is folyamatba tette. Elszámolási viszonyból folyó ügyletről lévén azonban szó, a büntető bíróság polgári bíróság elé tartozónak minősítette az ügyet.

A munkaadó a fenti tárgyalások lezajlása után három év elteltével adott be polgári keresetet volt utazója ellen és miután szolgálati viszonyból keletkező kár miatt perelt, munkabíróság elé került az ügy.

Az utazó ténykedéseiről annak idején, amikor a vállalat alkalmazta, 50.000 lej erejéig készfizető kezességet vállalt egy másik érdekelt fél, aki ellen szintén a munkabírósnál indította meg a kártérítési pert a munkaadó, mert arra az álláspontra helyezkedett, hogy a polgári perrendtartás szerint a főkötelezettséggel együtt a mellékötelezett is ugyanazon bíróság hatáskörébe és illetékessége alá tartozik.

Elsőrendű alperes a per folyamán azzal a kifogással élt, hogy az ügy elévült. A törvény értelmében, — érvelt, — mindennemű jog és kötelezettség, amely szolgálati viszonyból folyik, attól az időponttól kezdődően, amikor esedékessé vált, három év alatt elévül. Arra való tekintettel, hogy elsőrendű alperes és volt munkaadója között a fennállott szolgálati viszony a munkaadó által megtett büntető feljelentés kapcsán megszünt és ettől az időponttól már több, mint három év telt el, az elévülés ténye fennáll.

Másodrendű alperes előadta, hogy ő nem vonható a munkabíróság hatásköre és illetékessége alá, mert az a perrendi szabály, amelyre felperes hivatkozott, csak olyan ügyekre érvényes, amelyek nem tartoznak a munkabíróság hatáskörébe és illetékessége alá. Kérte tehát ennek alapján a keresetnek érdemben való tárgyalás nélküli elutasítását.

A munkaadó arra hivatkozott, hogy amíg a büntető feljelentés eljárása tartott, a jogkeresés részéről nem szünetelt és így az elévülési határidő a büntetőbíróági határozat dátumától számítandó, tehát az elévülés ténye nem áll fenn.

A munkaiügyi bíróság mindkét fél kifogásának helyt adott és az alkalmazottal szemben elutasította a keresetet, mert a munkabíróági döntés szerint,

mivel a szolgálati viszony három év óta megszünt, a szolgálati viszonyból eredő kártérítési kereset is elévültnek tekintendő.

A másodrendű alperes ellen benyújtott keresetet szintén elutasította a munkabíróság, mert a munkaiügyi törvény, valamint a munkabíróság szervezéséről szóló törvény rendelkezései értelmében az említett két bírói fórum elé csak a munkaadó és munkás között felmerült vitás kérdések tartoznak és így a munkabíróság illetékessége és hatásköre jelen perben nem állapítható meg.

Munkaiügyekben vállalt kezességért, vagy bármilyen jótállásokért, — állapította meg a munkabíróság, — harmadik személy csak a rendes bíróság által vonható anyagilag felelősségre.

Megállapította a munkabíróság azt is, hogy a büntető eljárásnak az alkalmazott ellen való folyamatba tétele nem érinti az elévülés kérdését, mert ugyanakkor, amikor a munkaadó volt alkalmazottja ellen büntető eljárást tetetett folyamatba, nem volt a munkaadó akadályozva abban, hogy egyidejűleg polgári per útján is igyekezzék érvényre juttatni elbocsátott ügynökével szemben a követelését.

Milyen feltételek mellett vehetők igénybe a betegségélyző illetékhátralékaira nyújtott kedvezmények

A központi társadalombiztosító pénztár egyik legutóbb tartott közgyűlésén elhatározták, hogy a kereskedelmi és iparvállalatok, valamint a kézműves munkaadók betegségélyző illetékekből fennálló hátralékaikat részben országfejlesztési kölcsönkötvényekkel fizethetik. Ez a fontos rendelkezés a napokban megerkezett az aradi betegségélyző pénztárhoz is és abból kitűnik, hogy,

a hátralékoknak az ötven százaléka készpénzben fiztendő, a másik ötven százalék pedig részben országfejlesztési kölcsönben egyenlíthető ki,

még pedig az alábbi feltételek mellett.

Mindazok, akik 1936 március 31-ig ki egyenlítették hátralékaikat, 90 százalékban országfejlesztési kölcsönben (1934 kibocsajtás) és 10 százalék készpénzzel fizethetnek. Április hónap folyamán a hátralékok 30 százalék készpénzzel és 70 százalékban kölcsönkötvényekkel, míg május hónapban felerészben kölcsönkötvénnyel egyenlíthető ki. Június hónap folyamán a készpénzfizetés 70, a kölcsönkötvény pedig 30 százalék. A büntetések szarmazó tartozások kedvezményes

kiegyenlítése a következő módon lehetséges:

Ha a tartozás összege március 31-ig kiegyenlített nyer, úgy azt 10 százalék készpénzben és 90 százalékban országfejlesztési kölcsönkötvényekkel fogadják el. Április folyamán a hátralékok 30 százalék készpénzzel és 70 százalék kölcsönkötvényekkel, május hónapban 50—50 százalékos, június hónapban pedig 70—30 százalékos arányban egyenlíthetők ki.

Ezeknek a kedvezményeknek fizetési határidejét semmiesetre sem hosszabbítják meg

és akik hátralékaikat a fenti időpontig nem egyenlített ki, azoktól teljes összegben, készpénzben behajtják a hátralékokat.

Az aradi betegségélyző pénztárhoz a fenti rendelettel egyidejűleg egy másik rendelet is érkezett. Ebben utasítják a biztosító pénztár igazgatóságát, hogy a kölcsönkötvényekkel való hátralékfizetés kedvezményét

csak azoknak a cégeknek és vállalatoknak adják meg, amelyek eleget tesznek az 1 százalékos munkanélküli segéllyel kapcsolatban vállalt kötelezettségüknek is.

Meghalt Mihályi Gyula.

Közbecsülésben álló aradi iparos váratlanul bekövetkezett halála kelt mély sajnálkozást egész Aradon. Mihályi Gyula cukrász, a hatvanöt éve fennálló híres Minályi-cukrászda tulajdonosa hunyt el hétfőn 61 éves korában. Az életéről és egészséges ember szombaton megbetegedett, agyba rekedt és hétfőn reggel nyolc órakor nyitva maradt szívroham végzett vele. Mihályi Gyula, aki az aradi Cukrász Szindikátus elnöke volt, szakmájában kiváló szakember volt. Budapesten tanult a híres Vikus-cukrászműhelyben és a királyi udvarba szállított különlegességeket nagyrészt ő készítette. Nagy banketteken a pariai és tora-kreációk mind az ő tudását dicsérték és amikor Leoncavallo, a Bajazzok világhírű szerzője Budapesten járt, a fiatal Minályi Gyula foglalkozott remekműveket boncsapkalával keveskedett a nagy komponistának. Több kiállításon nyert aranyérmeket és díszoklevelet és érdemei elismerésül az uralkodó a „Merito comercial și industrial” érdemrenddel tüntette ki. A régi időkben hosszabb ideig a Vadaskert áveny és eperet az ő tulajdona volt és ezért virágjogon bekerült a város parlamentjébe, ahol a várospolitikai és gazdasági kérdéseken többször felszólt. 1902-ben nősült és ugyanakkor átvette apósa üzletét, a melyet harmincegy éven át, egészen haláláig ő vezetett. Minden évben kiutazott Párisra,

Bécsbe, Budapestre és Berlinbe, hogy megtekintse a nagy cukrászati kiállításokat és az ott tapasztaltakat itthon érvényesítse. A nagyműveltségű ember sokat olvasott, telkes híve volt a turisztikának és zenekedvelő híreben is állott, aki állandó látogatója volt az előkelő hangversenyeknek. Váratlan elhunyt a széles körökben kelt mély részvétet. Szerdán temették Mihályi Gyulát örösi részvét mellett.

== Respektálni kell az adótulfizetést. Nemrégiben pénzügyminiszteri rendelet jelent meg, amely megtiltotta az adózók túlfizetésének elismerését. Most a pénzügyminisztérium újabb rendeletet adott ki, amely szerint senkit sem lehet adóhátralék miatt végrehajtani, ha adótulfizetése van. A rendelet alapján a fenti esetekből kifolyólag elrendelt árverések is felfüggeszten-dők.

HABORUS ELMÉNY.

Tarhonya ur meséli.

— Igen, Gorlicénél én is elvesztettem a féllábamat.

Valaki közbeszól:

— De hiszen mind a két lábad megvan.

— Igen, — bólint Tarhonya ur, — az áttérés után megtaláltam.

Le lehet-e szállítani a napi munkaidőt hét órára, hogyha a kollektív szerződés napi nyolc órai munkaidőről köttetett?

A római munkabíróság 1934 április havában hozott elvi döntvénye.

Az alább következő jogeset nem hazai, hanem egyik külföldi munkabíróság elvi határozatát tartalmazza, de mert a mi munkaiügyi törvényünk is hasonlóan szabályozza a kollektív alapon kötött munkaszerződéseket, nem találjuk érdektelennek a külföldi elvi döntvény közlését.

A külföldi jogesetben szereplő munkaadó gyáros meghatározott időre szóló munkaszerződést kötött munkásainak megbízottjaival. A szerződés alapján a felek abban állapodtak meg, hogy a munkaidő tartama napi nyolc óra és a munka ellenértéke bizonyos egységárban ezen az alapon állapított meg.

A gazdasági krízisre való hivatkozással a munkaadó gyártulajdonos munkásainak egy csoportjánál a napi munkaidőt hét órára szállította le és ennek arányában fizetésüket is csökkentette.

A sérelmet szenvedett munkáscsoport az ügyben pert indított a munkaadó ellen és kérte napi nyolc órai munkaidőre járó fizetésnek, illetve a különbözetnek kártérítés címén való megítélését. A munkások jogi képviselője előadta, hogy a munkafeltételek utólagos egyoldalú megváltoztatása egyes munkásokkal, vagy a szerződő munkások egy csoportjával szemben jogtalan és törvénytelen, amikor a vállalkozó valamennyi munkásával egységes szerződést kötött. A munkaadónak tehát akkor is fizetnie kell a napi nyolc órai munkát, hogyha a munkásai egy csoportját csak napi hét órán át dolgoztatta.

A munkabíróság helyt adott a keresetnek és munkaadót elmarasztalta. Az elvi döntvény megállapítása szerint, ha a felek között egységes munkaszerződés köttetett, annak feltételeit is csak egységes megállapodással lehet megváltoztatni. Ha a feltételeket valamelyik szerződő fél nem teljesíti, a másik félnek kártérítési alapot nyújt, mint az jelen esetben is történt, miért is munkaadót el kellett marasztalni.

Közl: KEI S. SANDOR dr.

„Tudja az egész világ, hogy gazdag aranybányáink vannak“ . . .

A Raza, az új kormányt támogató bucurestli nagy napilap írja:

Megmutattuk az angoloknak Románia aranytermő vidékeit, melyek ma sincsenek még kihasználva. Tudja az egész világ, hogy az ország nagyon gazdag aranyban, de nem volt pénz erre. A termelés csak igen kicsiny mértékben emelkedett. A magánüzemek nehézségekkel küzdöttek, mert a Banca Nationala az előírt áron a teljes kitermelést mennyiség beszolgáltatását követelte. Kezdetben a stabilizációs paritás alapján 111.111 lej árban váltotta be az arany kilóját. Mig a külföldi valuták emelkedtek, az arany ára a világpiaci árfolyam alá esett. Csak 1935. június 15-én emelte fel a jegybank az arany kilójának beváltási árát 30 ezer lej „jutalommal“. Még így sincs a világpiaci ár elérve. Ezért nem hajlandó részt venni a külföldi tőke az aranytermelésben. — A másik ok, az aranykivitel tilalma. A jegybank nem engedi kivinni az aranyt a saját céljaira fordít minden mennyiséget. Miután azonban bizonyos többletet jelent a külföldi tőke bevonása, valószínű, hogy a jegybank engedékenyebb lesz a többletre nézve. Ne feledjük el, hogy a mőcök sorsa az aranytermeléssel van egybekötve.

EGY KIS FELREERTÉS.

A választójogi összeírás kapcsán Budapesten tanítónők járják be az egyes lakásokat és ahol szükség mutatkozik, ellenőrzik, vajjon stimmelnek-e a demondott adatok?

Egyik lakásban egy cselédleánytól, aki külföldön született, többek között megkérdik, hogy optált-e?

— Muszáj megmondani? — kérdezte elpirulva a leány.

— Csak mondd meg tisztán.

— Hát kérem szépen, ha muszáj megmondani, bevallom, hogy kétszer.

Új vezetőség a salontai Iparos Dalárda élén.

A salontai Iparos Dalárda múlt vasárnap tartotta tisztújító gyűlését, amelyen sikeres megoldást nyert a tisztújítás és ismét olyan egyéniségek kerültek a dalárda élére, hogy biztosítottak látazik a több mint hetven éves salontai dal-kultúra továbbfejlődése.

A gyűlésen egyhangú lelkesedéssel Bakator József kat. esperes plébánost és Dohi Árpád ref. lelkeszt választották meg elnökökké. Ugyvezető elnök Torday Ferenc tanító lett, aki egyben a karnagyi teendőket is ellátja. Főjegyző Ujhelyi László, pénztárnok Kovács Ilona. A vezetőség többi helyeit is agilis fiatalemberekkel töltötték be. Kiss Mihályt, a dalárda vezetésében kifejtett eredményes munkájának elismeréséül örökös tiszteletbeli elnökké választották. Ezek után minden remény meg van reá, hogy a salontai Iparos Dalárda ismét megerősödik és betöltheti az erdelli dalórok körében azt a helyet, amit évtizedeken keresztül kivívott és mind a mai napig megtartott.

THEORIE UND PRAXIS.

Ein Student der Hochschule für Bodenkultur ist auf einem grossen Gut zu Besuch.

— Ihre Gartenbaumethoden sind aber nicht viel wert! — rümpelte er, — ich möchte wetten, sie bekommen von diesem Baum hier keine fünf Kilo Äpfel!

— Das kann schon sein, — entgegnete der Gutsherr — das ist naemlich ein Birnbaum!

Bélyegkötelesek a szövetségek által jelzálogos terhek törlése iránt benyújtott kérelmek.

A szövetségekről szóló törvény 162-ik szakaszának fogalmazásából az következik, hogy a jogi akták „acte juridice“ általános elnevezése alatt — amely ügyiratok nem bélyegkötelesek — csak a szövetségek és azok fiókjai által kötött szerződéseket értette és nem azok bejegyzését is.

Általában véve a bélyegmentesség a legszigorubban értelmezendő és minthogy a szövetségi törvény nem nyújt bélyegmentességet a szövetségek számára a jelzálogos terhek törlésehez sem, mint ahogy kifejezetten a telekkönyvi betáblázásokat bélyegmentessé nyilvánította, annál fogva a szövetségek részéről a jelzálogos terhek törlése iránti kérelmek bélyegkötelesek.

Olyan iparágak felé igyekszik a kormány a külföldi tőkések érdeklődését tereíteni, amelyekben a belföldi termelés nem fedezi a hazai szükségletet

Mik a tervei a német, angol, francia és amerikai tőkéseknek Romániában rekedt követeléseikkel?

Egész sorozat iparágat lendít fel az itt rekedt külföldi tőke

Az elmúlt évben megkötött fizetési egyezmények legnagyobb része csak az export ellenértékének 5 százalékát irányozza elő a Romániában befagyott külföldi követelések törlesztésére. Ily módon a külföldi hitelezők csak hosszú idő múlva juthatnak hozzá követelésükhöz. A Romániában befagyott követelések gyümölcsösztetését, illetőleg kihelyezését tette lehetővé a devizatorvény múltévi módosítása, amely megengedte, hogy ezek a külföldi követelések ipari és egyéb beruházásokban keressenek elhelyezkedést.

A külföldi hitelezők egy része romániai követelését az utóbbi időben vállalatok finanszírozására, más része pedig ipari beruházásokra használta fel tőkeemeléseik és új vállalatok alapítása formájában. Tekintve, hogy a közeljövőben nincs kilátás arra, hogy a Romániában befagyott tőkék, illetőleg követelések felszabadulhassanak, illetőleg devizákban átutalhatók legyenek, a Romániában befagyott angol, német, francia, amerikai tőke nagyszabású iparvállalati alapításokban keres elhelyezkedést, aminek magyarázatául szolgál az is, hogy a kormány az importot főleg az erővalutájú államokból állandóan csökkenteni igyekszik és így ezeknek az államoknak ipari termékei a román piacon kevésbé rendelkeznek elhelyezési lehetőséggel.

Az angol tőke az aranybányavállalatok iránt érdeklődik.

Az angol tőke hajlandónak mutatkozik befagyott követelésének egyrészt romániai investíciók céljaira felhasználni. Az iránt érdeklődik, hogy milyen formában volna lehető ezeknek a befagyott tőkéknek investálása a magán aranybányavállalatokba. Az angol tőke főképp az egyik hunedoaramegyei aranybányavállalat iránt érdeklődik, amelynél régebben is volt érdeklősége, később azonban a bányavállalat finanszírozását beszüntették, mire az megfelelő tőke hiányában üzemét leállította.

A németek az elektrotechnika és a vegyipar iránt mutatnak érdeklődést.

A német vállalatok, amint ismeretes, befagyott követeléseik mobilizálása érdekében több ízben folytattak tárgyalásokat és ezt a kérdést a német-román fizetési egyezmény keretében akarták rendezni, ami azonban nem sikerült. Ezért a befagyott német tőke újabb alapításokban, vagy pedig már eddig is német érdeklőségű vállalatokban keres befektetési lehetőséget.

A timisoarei Elgibanál, amint ismeretes, az A. E. G.-nek jelentős érdeklősége van. A befagyott tőke bevonásával most az Elgiba, amely húszéves elektrifikálási koncesszióval rendelkezik, több bányai kisebb nagyobb városi villamosüzem megalapítását, illetőleg kibővítését tervezi.

Tárgyalások folynak abban az irányban is, hogy német tőke részvételével Galatiban rizskeményitőgyárat és vegyipari üzemet állítsanak fel.

Ujabb adalékok a befagyott külföldi követelések orientációjáról.

Nagy érdeklődést mutat a német tőke az érctermelés iránt is. Főképp a bauxittermelésben akar részt venni és ebben az irányban a Bauxita S. A.-val már igen előrehaladott tárgyalásokat folytat.

Festékgár alakul francia tőke részvételével.

A francia vegyipari vállalatoknak, illetőleg festékgáraknak régi tervük, hogy Romániában festékgárat állítsanak fel, amely az I. G. Farbenindustrie termékeivel felvenné a versenyt. A francia csoport delegátusa a hónap közepén érkezik az országba és tárgyalásokat fog folytatni az illetékes ténnyezőkkel.

Az amerikai tőke a cellulóziparban kíván elhelyezkedni.

Romániában a cellulózettermelés a belföldi fogyasztás fedezésén kívül exportra is berendezkedett. Mivel az exportlehetőségek az utóbbi időben teljesen kimaradtak, a cellulózegyárak egy része leállította üzemét. Egy amerikai tőkecsoport most javaslatot tett az érdeklő vállalatoknak és a kormánynak nemcsak az üzemen kívüli álló gyárak üzembe helyezésére, hanem azoknak kibővítésére is. Az amerikai tőkecsoport ajánlatában biztosítja a cellulózettermelés elhelyezését, ezzel szemben azt kívánja, hogy az export ellenértékét fordítsák az Amerikában fennálló állami adósságok, illetőleg kamatesedések rendezésére. Az amerikai tőkecsoport ajánlatát az illetékes minisztériumok tárgyalás alá vették.

Nagy külföldi tőke a hazai textiliparban.

A Romániában befagyott külföldi tőke jelentős része a textiliparban keresett elhelyezkedést az utóbbi időben. Amint ismeretes, az elmúlt évben több pamut- és selyemfonóvállalat alakult, amelyeknek alapításában főképp a befagyott külföldi tőke vett részt. A közeljövőben is, amint értesülünk, több külföldi szakmai vállalat akarja felhasználni textilipari befektetésre Romániában befagyott tőkéit.

Romániai gazdasági körökben kedvezően fogadják a befagyott tőkéknek investícióit. Ha a külföldi tőke ilyen módon keres elhelyezkedést, úgy egyrészt megoldást nyer a befagyott követelések kérdése, másrészt pedig az eddig gyümölcsötlenül heverő tőke az ország iparosításának szolgálatába áll.

Aggódalom csak abban az irányban nyilvánul meg, hogy az így alakuló iparvállalatok ne támaszkodjanak indokolatlan versenyt a már meglevő évtizedes iparvállalatoknak. Ipari körökben ezért feltétlenül szükségesnek tartják, hogy a külföldi tőke érdeklődését olyan iparágak felé irányítsák, amelyekben a belföldi termelés nem fedezi a szükségletet, illetőleg jelentős importra szorulunk az illető cikkekben.

NAGYARANYU ALLAMI TAMOGATÁST KAP A HAZAI SZÖVETKEZETI MOZGALOM.

Bucuresti jelentés szerint a mezőgazdasági minisztérium, a Banca Nationala és a szövetségi központok képviselői között tárgyalások folynak a szövetségeknek nyújtandó évi állami támogatás ügyében. Ezt abból az évi 450 millióból nyújtják, amit a konverziós veszteségek fedezésére ad az állam. Körülbelül 50 millióról volt szó, de ezt az összeget növelni fogják. Ezenfelül a szövetségek központi pénztárába 700 milliót is hitelt kap a szövetségi mozgalom szanálására.

CSAK STILSZERUEN.

Hossznapokot megkérdi valaki Mörickától:

— Hol a papád?

— A templomba ment, — mondja Möricka. — egyesedik a főistennel.

PRAKTISCH.

— Warum fährst du denn in ein so langweiliges Nest auf Winterurlaub?

— Ich hab' nur eine Woche Urlaub und die soll mir recht lang vorkommen.

„Aki az ipar ellen van, a fejlődést akadályozza...”

A Patria írja:

Aki az ipar ellen van, a fejlődést akadályozza. A Minaiache-párt nem azért akarja felsegíteni a mezőgazdaságot, hogy ártson az ipar-nak s a munkásoknak. Nem lehet felvilágosított földműves osztály nélkül civilizációról beszélni Romániában. A felvilágosodott, egészséges, művelt földművesek aztán megfelelő viszonyt létesítenek majd a többi osztályokkal. Az ipar fejlődése segítségére van a mezőgazdaságnak. A népfőnökség így találhat elhelyezkedést a városban. A mezőgazdasági termékeket is csak itt dolgozhatják fel. Epp ezért helyes, ha a földművesek a feldolgozásból közvetlen hasznot húznak. Az ipar gyorsabb termelőképességgel rendelkezik, nagyobb haszonnal dolgozik s így magára vállalja az adó egy részének fizetését, amit különben a mezőgazda kellene megfizesse az államnak. Mindezt nem szabad egyedül anyagi szempontból vizsgálni. A földművesek alkotják az államot s így joguk és kötelességük védekezni. — A mai nemzetközi gazdasági helyzetben szükség van saját ipari termelésre. Az irányítás és ellenőrzés jogán kívül maga az állam kell az országos ipar ügyét kezébe vegye. A Mihaiache-párt megteszi majd a szükséges intézkedéseket az igazgatóságok és munkaszemélyzet románosítására is. Az állami beavatkozás törvényesítésével ennek azonnal láthatók lesznek a nyomai s az ipart a román elem fogja uralni. A kartellek és ezekhez hasonló összefogások megszűnnek s csak kivételes esetben működhetnek akkor is állami ellenőrzéssel.

★

BETELJESÜLES

Papuce ur haldoklik. Amikor már érsi, hogy csak percek vannak hátra, egy hatalmas borítékot, ötperces levelet ad át a feleségének.

— Rózsám, — rebegi elhaló hangon, — ígérd meg, hogy ezt a levelet csak a haldírom után bontod fel.

— Megígérem, — feleli a sírástól elcsukló hangon az asszony, mire Papuce ur hátrahanyatlak és meghal. Az asszony kinyitja akkor a borítékot és reszkető ujjakkal vessi ki belőle a levelet, amelyen az áll:

— Végre egyedül.

Visszaadják tulajdonosaiknak az aradi iparosok adóba elszállított szerszámait

Közöltük, hogy Arad iparostársadalma körében elégedetlenséget keltett, hogy a pénzügyigazgatóság közgei az utóbbi napokban a foglalkozáshoz szükséges szerszámokat is lefoglalták adóhátralék fejében s a lefoglalt tárgyakat elszállították a pénzügyigazgatóságra. Annál inkább meglepetést keltett a pénzügyi közegeknek ez a ténykedés, mert egy pénzügyminiszeri rendelet kifejezetten megtiltotta az iparosok szerszámainak lefoglalását.

Eddig számos aradi iparos került abba a kellemetlen helyzetbe, hogy nem tudja folytatni munkáját, mert adóhátraléka miatt elvitték szerszámát. Vulpe Josif munkakamarai elnökhöz fordultak az iparosok panaszaikkal és előadták a foglalt tárgyakat.

A pénzügyigazgatóság közölte, hogy az iparosoktól lefoglalt szerszámokat visszaszármaztatja azok tulajdonosainak.

Azok az iparosok, akikkel méltánytalanság történt az adóügyszóköz részéről, akikről adóba elvitték szerszámokat, jelentkezzenek Cilibie behajtási pénzügyigazgatónál, aki intézkedik a lefoglalt tárgyak visszaszármaztatására nézve.

Hat hónapra eltiltottak az ipar gyakorlásától két cluji női fodrászsegédet

Érdekes kosmetikai baleset ügyében ítélkezett kedden délelőtt a cluji törvényszék IV. székének Puscariu-tanácsa.

Vietzner Margit cluji urilány betért a „Venus” fodrászüzletbe, hogy haját villannyal megonduláltassa. Az urilányt a fodrászüzletben Székely Sándor és Lager Lipót segédek szolgálták ki. Hogy a továbbiak folyamán mi történt Vietzner Margittal, kiderül abból a tízezer lejes kártérítési perből, amelyet hajának és fejbőrének teljes leégése miatt indított a gondatlan segédek ellen.

A tárgyaláson vádlottként beldézett segédek előadták, hogy ügyfelük annakidején úgy-

nevezett „rövidhullámokat” rendelt náluk. Ők figyelmeztették, hogy ez esetleg a bőr leégésével járhat, a vendég azonban rájuk sem hederített és a figyelmeztetést nem vette tudomásul, mire munkához láttak.

A bíróság, amely arra az állappontra helyezkedett, hogy ilyen körülmények között a segédek nem lehet az ügyhöz méltó szigorúsággal felelősségre vonni, Székelyt és Lagert fejenként ezer lej fő- és ötásás lej mellékkömbüntetésre ítélte. Sokkal súlyosabban érinti azonban a segédek, hogy a bíróság mesterségük gyakorlásától fél évre mindkettőjüket eltiltotta.

A két fodrászsegéd felebbezett az ítélet ellen.

MEGALLAPITAS.

— Most már magam is belátom, hogy a házasságok az égben költöznek.

— Hogy-hogy?

— Az esküvőm után úgy éreztem magam, mintha a felhőkből pottyantam volna le.

IDEALISMUS.

— Wissen Sie, welcher Beruf den grössten Idealismus verlangt?

— Nein.

— Der Maronibrater! Er muss für die anderen die Kastanien aus dem Feuer holen!

Egy asztalossegéd naplójából

Irta: FAZEKAS SANDOR

Tizenhat éves voltam, mikor két évi inasodás után felszabadultam. Ez a szabaddalás kora volt, nem rendez időre történt. A mesterem meddő megélhetési lavírozás után megbukott s nem tudott velem tovább mit kezdeni. Biz a megoldás rám nézve kedvező volt, mert a szegődés szerint négy évet kellett volna töltenem, míg így két évvel szabadultam. Sajnos, a tudásom hazagos maradt, aminek fanyar gyümölcsét minden alkalommal el kellett fogyasztanom.

A régi, meghitt műhelyben, a megszokott gyalupadok, szerszámok és festékek között bátran mozogtam, de amint idegen műhelybe kerültem, más emberek, más szerszámok közé, egyszerre elvesztettem önmagamot, félenk lettem. Valami megmagyarázhatatlan gyávaság ejtett foglyul, ahogy az életbe kiléptem.

Egy öreg segéd megsajnálta a vergődésemet s azt a tanácsot adta, hogy menjek ki egy évre valamelyik falusi asztalosműhelybe dolgozni, mert ott a tempó még sem olyan rohanó s munka közben lesz időm nézni és tanulni. A tanács jó volt és azt meg is fogadtam. Így kerültem azután egy kis sarkadi asztalosműhelybe, Borbély uramhoz. Borbély ur típusa volt a kevés igényű jó kedélyű falusi mesternek. A felesége gyakran bejött a műhelybe s ott pikáns adomákat mesélt. Szörnyen mulattak rajta, hogy én elpirulok.

Lajos, a másik segéd, aki idősebb volt mint én s tapasztalatai voltak az életben, magyarázatot szolgáltatott:

— Fogsz még hallani különbséket is. De azért ne gondold, hogy az asszonyság olyan. Nem. Csak egy kicsit szabadszájú.

Borbély urnak három gyermeke volt, Bertl, az szintén asztalossegéd volt a Budapesten dolgozott. Őt bizony tisztelettel emlegették. Míg Jankót, aki iskolás volt, mindennap megverték. A harmadik egy tizenöt éves leány volt, Mariskának hitták. Egyelőre nem tudtam megállapítani, hogy szép-e vagy csunya.

Egy délután ketten voltunk a műhelyben, Lajos meg én s mérsékelt szorgalommal dolgoztunk, amint az már szokás olyankor, mikor a mester nincs ott. Egyszer nyílik az ajtó s belép egy olyan Mariska-formájú kislány. Lajos mindjárt leteszi a gyalut, elébe megy, megöleli a megcsókolja. A kislány védekezett, de az a védekezés gyenge és erőtlén volt, inkább formalitásból történt. Valamit sugdostak, amit nem értettem s azzal a kislány már ment is. Lajos természetesen kikísérte.

— Tudja, ki volt ez a lány? — rontott be Mariska a műhelybe.

— Nem.

— A Lajos szeretője.

Nem voltam vele tisztában, hogy jelen esetben mit kell tennem. Még kell lepódnom, vagy meg kell botránkoznom. Eppen ezért csak egy semleges szóval válaszoltam:

— Uuugy?!

— Ugy bizony. Tudja meg, hogy itt mindenkinek van szeretője.

Sajnos, az érdekesnek ígérkező diskurzust nem folytathattuk, mert Lajos bejött.

A következő napokban sokat gondolkostam rajta, hogy itt mindenkinek van szeretője. Nagyon erősnek kell lennem, gondoltam, hogy meg ne tanorodjam. Este a sötét verandán keresztül akartam bemenni s akaratlanul egymásba ütköztünk Mariskával, akinek valami dolga volt ott. Ebben a pillanatban vakmerő lépésre ragadtattam magam, melyen később sokat gondolkostam. Hősi

elhatározással átöleltem Mariskát úgy, ahogy Lajostól láttam s szájon csókoltam.

Később sokat olvastam az első csók édesétéről, meg meggyászról, de a magam részéről csak annyit mondhatok, hogy nem találtam ép benne semmi jót. Valami langymeleg, gyámoltalan érintés volt, amolyan inascsók.

Némi restelkedéssel vallom be, hogy ennek dacára a csókok mind gyakoribbak lettek. Szabályos, előírt csókok, amiknek már ízük is volt.

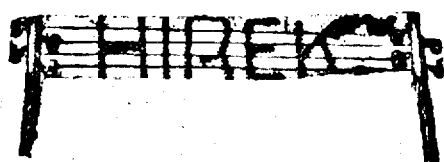
Csodálatos átalakuláson mentem keresztül. Rájöttem, hogy Mariskának ragyogó fekete szemek vannak s meleg csókos szája és a világon ő a legszebb leány. Mire észrevettem magam, fülig benne voltam az első szerelem kavargó örvényében. Tudomást szerzett róla a Mariska mamája is, mert egyszer négy szemközt esztengőre fogott s így szólott hozzám:

— Nézze János, én nem bánom, ha a lányommal szeretik is egymást. Azt sem bánom, ha csókoloznak is, de ha egyéb is lesz, hát én agyonütöm magát.

Megszégyeltem magamat s erős fogadalmat tettem, mire az asszonyság megnyugodott és szankcionálta a szerelmünket. Szép volt a tavasz, szép volt a nyár, de csunya lett az ősz.

Mindig azt hallottam, hogy mikor valami eléri a tetőpontját, a zenitét, legyen az kultúra, dicsőség vagy szerelem, — azontul lefelé hanyatlak. Ez alól a természeti törvény alól a mi szerelmünk sem volt kivétel. Örömcseppek kezdtek belevegyülni, ami gyakori civakodásokból állott. A civakodásoknak tekintélyes hányadát én provokáltam ostoba féltékenységgel. Érthetetlen, hogy éppen a segéd társamra, Lajosra, voltam feltékeny, holott neki volt babája, aki lefoglalta.

Mariskának egyszerűen megtiltottam, hogy beszéljen vele. Ez a tilalom józan és szerinte értelmetlen volt, de azért Mariska hősiessé állotta.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötésenként árengedmény.

Redakcia és Redakción und Administration Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon.

Eltemették Mayer Miklóst.

A múlt pénteken helyezték örök nyugalomra Mayer Miklós aradi szücsiparost, aki hosszú esztendőknél át a szücsiparosok szindikátusának elnöke volt. A temetési szertartáson, amelyet Wild Endre dr. kiérdemesült minorita rendfőnök végzett nagy papi segédlettel, az iparosság szép számban vett részt. Mayer Miklós 64 évet élt.

— Az iparosok szerszámai nem foglalhatók le adótartozásba. Az aradi ipartestület a következő közlésére kérte fel szerkesztőségünket: Értesülésünk szerint az adóhivatal végrehajtó közege, az idevonatkozó törvények felre nem magyarázható rendelkezései dacára, több iparosnál a fennálló adótartozása fedezetére, azok szerszámaikat és nélkülözhetetlen szerszámgépeit lefoglalta és beszállította a pénzügyigazgatóság raktáraiba. Figyelmeztetjük tagjainkat, hogy az ilyen foglalás elleni tiltakozását vétesse a foglalási jegyzőkönyvbe és amennyiben ezt a végrehajtó nem teljesítené, tagadja meg a jegyzőkönyv aláírását. A foglalásról azonnal értesítse a testületi irodát, hogy a lefoglalt gépek feloldása érdekében a testület a szükséges eljárást megindíthassa. Elnökség.

PRAKTIKUS AJANDEK.

Egyik furcsaságáról ismert férjtől megkérdik, hogy mit vett a feleségének születésnapjára ajándékkul.

— Egy ajakruzt, — mondja.

— Miért éppen ajakruzt?

— Mert azt kis részletekben lassankint vizsgálakom.

egyideig. Később mind több és több jel mutatott arra, hogy a hátam mögött mégis beszél vele. Gyanút fogtam, bizonyosságot akartam szerezni. Este meghúzódtam a műhely sarkánál és halgatóztam. Mariska, a mamája és Lajos a verandán nagy beszédben voltak s nagyokat mulattak a rovásomra. Tehát mégis.

Ezzel a mérték betelt. Négyszemközt kérdőre vontam Mariskát és csúnyán megmostam a fejét. Mariska sirt és csitított s ezzel a ténykedésével a fejemre idézte a veszedelmet. Borbély ur a civakodásra valahonnan váratlanul előkerült s semmi jót nem ígérő hangon így szólott hozzám:

— Ha még egyszer székírozni meri a lányomat, hát pofonvágom.

Rövid volt, érthető volt, nem lehetett félremagyarázni. Vert hadként vonultam el a kertbe és ott lefeküdtem a filagória padjára. Ejfélig ártam. Akkor kifogytak a könnyeim s elaludtam. Előbb azonban megátkoztam a női nemet.

Másnap nem állottam munkába. Hideg, diplomata arccal kikértem a munkakönyvemet; kezembe fogtam csekély vagyonomat rejtő koffereket s nekivágtam a nagyvilágnak.

... Azóta hosszú évtizedek teltek el. Mariskáról csak egyszer hallottam hírt. Férjhez ment Lajoshoz. Hát mégsem volt alaptalan a féltékenységem. A szerető szív jól sejt.

A napokban Sarkadon volt dolgom, elhatároztam, hogy felkeresem őket. Már az ajtó kilincsén volt a kezem, de az utolsó percben meggondoltam a dolgot s nem mentem be.

Az emlékezetemben a nevetőszemű csókoszájú kis Mariska él, míg ha belépek, egy öregedő asszonyt látok magam előtt. Miért tépjem össze ezt a kedves illúziót?

— Szigorúan ellenőrzik a forgalmi adó fizetését. Az aradi pénzügyigazgatóságra megérkezett a pénzügyminisztérium rendelete, amely a forgalmi adók ellenőrzését írja elő. A minisztériumi rendelet közli, hogy egyes gyárak kijátszák a forgalmi adó rendelkezéseit, olyan módon, hogy a gyárból kikerült árut a velük érdekközösségben álló vállalatoknak adják terjesztés végett és így a forgalmi adó fizetését mellőzik. A rendelet hivatkozik a forgalmi adóról szóló törvényre, amelynek értelmében minden hó első tíz napjában a gyár még abban az esetben is köteles a forgalmi adót kifizetni, ha fiókvállalatainak adja a forgalombakerülő árut. Azokat, akik a forgalmi adót nem fizetik be, a pénzügyigazgatóság szigorúan megbünteti.

— 5 év múlva teljesen megszűnik az ipari szesz. A pénzügyminisztérium és a földművelésügyi minisztérium között egy megállapodás jött létre, melyet a kormány gazdasági bizottsága is jóváhagyott. Ennek értelmében a szőlőgazdálkodás védelmére hozandó törvénybe beiktatnak egy szakaszt, mely szerint az első évben 450 vagon bort dolgoznak fel szeszre, melyet azután a szeszgyedaruság átvesz. A következő évben a feldolgozandó mennyiség 20 százalékkal növekszik, mindaddig, míg a monopól kizárólag borszeszt fog árusítani, az addigi ipari szesz helyett. Arról a kérdésről, hogy a milliárdos értékeket képviselő ipari szeszgyárakkal mi történjék, nem tárgyaltak.

Egy diófa ebédlő

olcsón és előnyös feltételek mellett eladó.

Megtekinthető: Bul. Carol 48, Ipartestület első emeleti helyiségében. — Bővebbet az Iparosok Hitelszövetkezeténél, a hivatalos órák alatt, Arad Str. Bratianu 18.

— Forgatombba hozták az új 250 leies fémpenzt. Az állam pénzverde elkészült az új 250 leies ezüst ermék verésével s azokat ma bocsájtottak forgatombba. Az új pénz 29 milliméter átmérőjű, súlya pedig 13.5 gram. Előlapján a király relíeffje, hátlapján pedig az ország címere van. A Banca Nationala aradi fiókjához a mai nap folyamán még nem érkezett az új pénzekből.

HAZASSÁGKÖZVETITŐNÉL

- Na és milyen nőt parancsol uraságot!
- Szépet, fiatal, gazdagot.
- Nem lehet, kérem, ez trágária volna.

Hajmosó és hajszáritó
készülékek és más
fodrászati cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63 - 65.
volt Dengi-ház.

Mikor követelhetik vissza a szerződést kötők a kifizetett jogilletéket?

Ha valamely jelzálogkölcsönről szóló szerződésben olyan pont van felvéve, amely bizonyos összeget, mint költséget állapít meg per vagy végrehajtás esetére, ez egy felfüggesztő feltétellel szóló kötelezettséget jelent, amely akkor következik be, ha az adós főkötelezettségét a megállapított határidőben nem teljesíti és ha a hitelező kénytelen lesz perelni vagy végrehajtani.

A bélyegtörvény szerint az ilyen kötelezettség ugyanolyan elbírálás alá esik, mint a főkötelezettség a bélyegezés szempontjából is, azonban a felek részére fent van tartva az a jog, hogy a bélyegtörvény 51-ik szakaszának 8-ik paragrafusa alapján a befizetett jogilleték visszatérítését követeljék és pedig a feltétel nem teljesülésétől számított két hónap alatt.

WOHLTAETER.

— Gestern hab' ich eine Taenzerin gehabt, die war 100 Kilo schwer.

— Warum haben Sie s' nicht stehen lassen? Es war ein Wohltatigkeitsball!

Felemelték a műselyem forgalmi adóját.

Bucuresti jelentés szerint a pénzügyminiszter a vidéki pénzügyigazgatóságokhoz küldött körrendeletével a műselyem-fonalak és szövetek forgalmi adóját február 12-ével kilógramonként 175 leiről felemelte 192 leire. A külföldről behozott vagy itthon előállított műselyem-fonal ezen felül viseli a 6 százalékos forgalmi adót is. A pénzügyigazgatóságok közegei kedden és szerdán megjelentek a gyárakban és az engross-üzletekben, felvették az ott talált készleteket műselyem-fonalakban, szövetekben és kötött-árakban és kivetették ezekre a 17 leies adókülönbözetet.

A gyárosok és kereskedők az adótöbbletet három részletben kötelesek befizetni a pénzügyigazgatóságoknál: az első február 20-án, a másodikat március 20-án, a harmadikat pedig április 20-án.

BEIM FRISEUR.

Der kleine Rudi kommt zum Friseur, um sich die Haare schneiden zu lassen.

— Wie willst du die dann geschnitten haben? — fragt der Friseur.

— So wie Papa! In der Mitte einem grossen freien Platz!

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupel de

Ajutor de Inmormanta-

ta-e a Industriaşilor din

Arad face cunoscut

membrilor cari sunt in

restanță cu cotizațiile

lor, să achite restanța

în interesul lor propriu,

fiindcă în conformitatea

§-lui 14 și 15 din statute

calitatea lor de membri

respira automatic, adică

dacă membrul decedează

deodată între timp, nu se

poate acorda ajutorul.

Cotizațiunile sunt scade-

dante după următorii

membru decedat:

In grupa „A” csoportban 880 Vad. lui Ed-

mund Neidenbach Ödönnek.

In grupa „B” csoportban 894 Iosif Juhász

József.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor

de Ajutorare în caz de

deces a Reuniunii Civile

de Binefacere din

Arad prin această comu-

nicațiune cu asociații, că

cotizațiunile de deced-

sunt scadente până la

numărul curent:

In Grupa I. neschimbat — változatlan.

In Grupa II. id. Fetti Ignác 903., väd. Clede

Jakabné 904., Knotz Nándor 905.

Az aradi Iparosok Te-

metkezést Segélyző Cso-

portja igazgatósága ez-

tesztül a csoport azon

tagjait, akik halálozasi

járvulékakkal hátralek-

ben vannak, azt saját

érdeklükben rendezzek,

mert a csoport szabály-

zatának 14. és 15-ik §-a

értelmében tagsági jo-

gukat automatic megszű-

nik, azaz, ha a tag köz-

ben elhal, a segély nem

folymosítható.

A fizetés a következő

elhunyt tagjaink után

esedékes: